

Lange EDIFACT- datacommunicatieregels geven soms verminkte uitslagen

Eind oktober 2020 kregen de 117 huisartsen van de HuisartsenOrganisatie Noord-Kennemerland(HONK) een email. Het betrof een waarschuwing voor mogelijke verminking van berichtgeving vanuit regionale ziekenhuizen. Het betreft lange zinnen in brieven en uitslagen die met behulp van de EDIFACT-standaard naar huisartsinformatiesystemen(HIS-sen) worden gestuurd. Het probleem houdt in dat berichten die langer zijn dan zeventig tekens het eenenzeventigste teken wegvalt. Dat kwam omdat de systemen het bericht bij zeventig tekens afkappen en op de volgende regel verder doen gaan, waarbij het eerste teken op de tweede regel uitvalt. Het vervelende is dat, als op die positie net een belangrijke uitslag staat, een cijfer of scheidingsteken(komma/punt) van die uitslag uitvalt. De ingelezen uitslag ziet er dan anders uit dan verstuurd en is niet te vertrouwen. Elektronische verzending van zorgdata vindt al lange tijd, ruim 20 jaar, plaats met gebruik van de EDIFACT-standaard. Vervanging door gebruik van XML vindt plaats.

EDIFACT

Deze berichtenstandaard is al zo oude als de weg naar Kralingen. In 1987 kwam die op initiatief van de Verenigde Naties tot stand. Het is een acroniem van (United Nations) Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport. XML wordt steeds meer gebruikt als alternatief voor EDIFACT. Hoewel de XML-bestanden groter zijn, zijn ze door hun structuur duidelijker om te lezen. EDIFACT is wijd verspreid en wordt dus veel ingezet, waardoor de vervanging van EDIFACT

door XML niet of pas op de lange duur plaatsvindt. Ook in de zorg gaat die vervanging tamelijk langzaam. Vooralsnog maakt de berichtgeving van ziekenhuizen en laboratoria in veel gevallen gebruik van de EDIFACT-standaard. Ook de verhuisberichten, waarmee een huisarts hele huisartsdossiers bij verhuizing van patiënten naar de nieuwe huisarts elektronisch verzendt, maken er gebruik van.

Problemen

Rond de eeuwwisseling was ik betrokken bij het opzetten van berichtenverkeer tussen het lokale ziekenhuislaboratorium en de huisartsen met gebruikmaking van EDIFACT. Van dichtbij zag ik toen wat de haken en ogen zijn bij het opzetten en onderhouden van het berichtenverkeer. Intensief testen was destijds nodig om er zeker van te zijn dat laboratoriumuitslagen correct overkwamen. Uitslagen met daarin "groter dan" of "kleiner dan" tekens vormden lastige hordes. Het zeker kunnen zijn van het goed overkomen van het decimaalteken in een uitslag kostte nogal wat testwerk. Problemen leken soms raadselachtige oorzaken te hebben. Tot duidelijk werd dat men in het bericht de ASCII-code van een onzichtbaar(niet afdrukbaar) teken gebruikte. Bij de verhuisberichten van huisartsen, ook op EDIFACT-basis, bleek op een bepaald moment dat verschillende HIS-leveranciers, verschillende Unicode-tabellen gebruikten. Daardoor konden verhuisde zorgdata bij inlezen verminkt in het nieuwe HIS komen. Op 6 februari 2016 schreef ik er hier reeds over.

Chipsoft-HIX

Het probleem lijkt te spelen in de communicatie tussen het ziekenhuisinformatie-systeem(ZIS), Chipsoft/HIX, omdat de email van HONK expliciet het over HIX heeft. De kop van het bericht vermeldt "Storing EDIFACT koppeling sinds HF 38.1 op 16 oktober 2020" hetgeen doet vermoeden dat aan de Chipsoft-kant er iets mis ging na een update. HONK meldt dat het

bericht wel correct in Chipsoft/HIX en in het zorgverlenersportaal staat, maar dat vereist controle van de huisarts van ingelezen EDIFACT-berichten in hun HIS met data in Chipsoft/HIX. Immers: het zorgverlenersportaal is de inblikmogelijkheid van huisartsen in de Chipsoft-omgeving. Je moet bovendien het vermoeden hebben dat er iets niet klopt, want elk bericht dat binnenkwam in het HIS verifiëren in de Chipsoft-omgeving is uiteraard niet te doen. Uiteraard was dit probleem te voorkomen geweest als een update uitgebreid getest was op de consistentie van het doorgegeven bericht.

Omvang

Aangezien berichten met alleen lab-meetwaarden meestal kort zijn, minder dan zeventig tekens, doet het probleem daar zich niet voor. Dat is een geluk bij een ongeluk. Het is te hopen dat men aan de Chipsoft-kant vlot de oplossing voor dit probleem gevonden heeft. Een update kan dan zorgen voor het verdwijnen van een potentieel zeer vervelend probleem van verminking van de inhoud van een EDIFACT-bericht. Ik heb nog geen bericht gezien dat dit probleem nu opgelost is. Ook is het maar helemaal de vraag of dit alleen maar een probleem is dat alleen in Noord-Kennemerland speelt. Chipsoft-systemen zijn namelijk in heel Nederland in een groot aantal ziekenhuizen in gebruik.

W.J. Jongejan, 10 november 2020

Afbeelding van Jim Varga via Pixabay